

کتاب درسی برگزیده مامایی در دنیا

درسنامه مامایی مایلز

ویرایش پانزدهم

جلد اول

مترجمین

سیده فاطمه واثق رحیم پرور

عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

زینب توکل

دانشجوی دکترای تخصصی بهداشت باروری دانشگاه علوم پزشکی تهران

طاہره رحیمی نیا

دانشجوی دکترای تخصصی بیولوژی تولید مثل دانشگاه علوم پزشکی یزد

زهره مومنی موحد

کارشناس ارشد مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

مروارید قصاب شیرازی

دانشجوی دکترای تخصصی بهداشت باروری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

ویرایش

مهشید طاهری

کارشناس ارشد مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران

با نظارت

سیده فاطمه واثق رحیم پرور

عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران

سرشناسه	فریزر، دایان
عنوان و نام پدیدآور	Fraser, Diane درستامه مامایی مایلز / [دایان فریزر، مارگارت. کوپر]؛ مترجمین سیده فاطمه وائق رحیم پرور - [و دیگران]؛ ویرایش مهشید طاهری؛ با نظارت سیده فاطمه وائق رحیم پرور.
مشخصات نشر	تهران: نشر و تبلیغ بشری: تحفه
مشخصات ظاهری	ج: مصور، جدول.
شابک	ج. ۱: ۷-۳۳۶-۳۹۹-۹۶۳-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	عنوان اصلی: Myles textbook for midwives, 15th. ed, c2009
یادداشت	مترجمین سیده فاطمه وائق رحیم پرور، زینب توکل، طاهره رحیمی نیا، زهره مومنی موحد
یادداشت	کتاب حاضر قبلاً تحت عنوان "مامایی مایلز ۲۰۰۹" ترجمه و منتشر شده است.
یادداشت	واژه نامه.
عنوان دیگر	مامایی مایلز ۲۰۰۹.
موضوع	مامایی
شناسه افزوده	کوپر، مارگارت A.
شناسه افزوده	Cooper, Margaret A.
شناسه افزوده	وائق رحیم پرور، سیده فاطمه، ۱۳۴۱ - مترجم، ناظر
شناسه افزوده	طاهری، مهشید، ۱۳۶۵ - ویراستار
شناسه افزوده	مایلز، مارگارت. درستامه مامایی مایلز
رده بندی کنگره	۱۳۹۲ م ۵۲۴/۵۳۴ RG
رده بندی دیویی	۶۱۸/۲
شماره کتابشناسی ملی	۲۲۹۵۳۷۹

نام کتاب: درستامه مامایی مایلز

مترجمین: سیده فاطمه وائق رحیم پرور، زینب توکل، طاهره رحیمی نیا، زهره مومنی موحد، مروراید قصاب شیراز

ویرایش: مهشید طاهری

با نظارت: سیده فاطمه وائق رحیم پرور

ناشر: انتشارات بشری با همکاری نشر تحفه

صفحه آرا: زهره جلادتی

چاپ و صحافی: نارنجستان

شمارگان: ۵۰ پیش شمارگان

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۲

قیمت: ۲۷۹۰۰۰ ریال

فروشگاه: تهران - خیابان انقلاب - ضلع شرقی دانشگاه تهران - خیابان قدس - پلاک ۳ - واحد ۴ و ۵

تلفن: ۰۶۶۴۴۶۵۸۰۶، ۰۶۶۴۰۶۴۱۵ فکس: ۰۶۶۴۹۷۸۵۴

دفتر مرکزی: تهران - خیابان انقلاب - ضلع شرقی دانشگاه تهران - خیابان قدس - پلاک ۳ - واحد ۵

تلفن: ۰۶۶۴۹۸۲۸۵، ۰۶۶۴۱۰۲۵۶ فکس: ۰۶۶۹۵۵۹۱۶

فرید اینترنتی از سایت www.mspc.ir مقدور می باشد.

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

پیشگفتار

هنگامی که ماما از مادر مراقبت می‌کند، جزئی از داستان زندگی (life story) او می‌شود. پس از گذشت سال‌ها، زنان می‌توانند گفتار و کارهای ماماها را که آنها را در سفر به سوی مادر شدن همراهی کردند را به یاد بیاورند و آنها را نقل کنند.

مسئله به این سادگی نیست که مادر چگونگی مراقبت را فقط به یاد بیاورد. مراقبتی که مادر دریافت می‌کند، اغلب تأثیری اساسی بر احساس وی نسبت به خودش به عنوان یک زن و مادر دارد. تجربه شخصی من از مراقبتی که از سوی ماما دریافت کردم، در وجودم سودای اشتغال به حرفه ماما را القا کرد. وقتی که من و سایرین داشتیم امیدمان را نسبت به توان من برای زایمان، از دست می‌دادیم، او (ماما) آمد و موجب تغییر در مسیر من شد. من برای انجام بررسی، از استخر زایمان (birth pool) بیرون آورده شده بودم و اخباری که به گوش می‌رسید، خوشایند نبود. مداخلات غیرضروری و بدون برنامه‌ریزی مکرر بحث قرار گرفت و من آماده موافقت با هر مداخله‌ای که دردم را کاهش دهد و نوزادم را به سلامت به دنیا بیاورد، بودم. هر این لحظه، صدای پایی را شنیدم و او (ماما) وارد شد. او اولین کاری که کرد این بود که به چشمانم نگاه کرد و لبخند زد. در آن لحظه، من احساس کردم که روبرو به راه خواهم شد.

توسمین کاری که او انجام داد این بود که به من گفت چقدر کارم را خوب انجام می‌دهم و از من خواست که به استخر بیه‌گرمم و گفت که چقدر مشتاق این زایمان بوده است. آرامش و رفتار اطمینان بخش او بیانگر آن بود که به توانایی من در زایمان نوزادم، اطمینان دارد. من او را باور کردم.

در ساعت بعد، نگاه زیبایی را از دو چشم کوچک، در زیر آب نظاره‌گر بودم. تصور می‌کردم که پسر! سحرانگیزترین موجود دنیاست و من با هوش‌ترین زن زمین هستم. آن احساسات مرا از سخت‌ترین لحظات زندگی‌ام به عنوان یک مادر جدید، بیرون کشید و مرا مجبور کرد که از آنچه که به عنوان یک زن تاکنون انجام داده‌ام، فراق ببرم. اگر بخوام صادق باشم باید بگویم که ماماها می‌توانند زندگی زنان و کودکان آنها را تغییر دهند. تجربه‌ی من به عنوان یک مادر، مدرس دوران پیش از زایمان و رئیس انجمن پرستاری و ماماها، این است که ماماها این بار مسئولیت را به خوبی حمل می‌کنند.

به این دلیل، من به خود می‌بالم که پیشگفتار یک کتاب درسی را می‌نویسم که ماماها را حال و آینده را حمایت و تشویق می‌کند که همراه زنان باشند.

قطعه‌ای از ویرایش از کتاب "درنامه ماماها مایلز"، به جامع بودن مراقبت ماماها (midwifery care)، شهادت می‌دهد. ویراستاران، فصل‌هایی که به ماماها کمک می‌کنند تا نیازهای اجتماعی، عاطفی و جسمی زنان را برآورده کنند، را با مهارت تهیه کرده‌اند.

در این ویرایش، فصل سلامت عاطفی زنان به دو بخش تقسیم شده است. این اقدام به روشنی، موجب تمایز بین جنبه روانی زایمان و اختلالات روانی پرنatal شده است. این اعمال تمایز، منجر به روشن شدن اهمیت این جنبه از ماسایی که اغلب مورد غفلت واقع می شود، گردیده است.

این کتاب جنبه های اجتماعی و سیاسی در حال تغییر مامایی را به خوبی بازگو کرده است. زنان به صورت رو به رشدی خواستار شرکت در تصمیم گیری در مورد چگونگی انجام مراقبت برای خود و نوزادانشان می باشند. برای اینکه این کار قابل انجام باشد، لازم است که ماماها بتوانند اطلاعات قابل دسترسی و بر پایه شواهد، را به زنان ارائه دهند. فصل "آموزش پیش از زایمان: اصول و عملکرد" نظراتی کاربردی را برای آموزش ارائه می دهد که به جای اینکه اطاعت نمودن را تشویق کند، روشی آزادانه است.

تمرکز سیاسی اخیر بر خدمات مامایی برای زنان محروم، در فصل "جنبه های اجتماعی زایمان و مادر شدن" مطرح شده است. این تمرکز، نتیجه شواهدی قطعی است که زنان و کودکانی که بیشترین خطر پیامدهای ضعیف را دارند، با کمترین احتمال، مراقبت مورد نیاز خود را دریافت می کنند!

پیامدهای ضعیف در زنان محروم، در نتیجه عواملی مثل غیر قابل دسترسی بودن خدمات، و نگرش های منفی می باشد. در روند بازدید از خدمات مادری و آموزش های پیش از زایمان، مکرراً زنان محروم به من گفته اند که چگونه به دلیل پیش داوری کارکنان نسبت به آنها، خدمت رسانی به آنها مختل شده است.

یک مثال از این موارد، مادر نوجوانی است که از اقشار محروم بوده و قصد شیردهی به نوزاد خود را داشته ولی هنگامی که پس از زایمان در حال بخیه زده شدن بود، همسر وی با شیشه به نوزاد شیر می داده است. نمونه دیگر زن جوان غیر انگلیسی زبانی از منطقه آسیات که گفت نمی دانسته است که در مورد زایمان، خودش قدرت انتخاب دارد، چون در تمام مراقبت های دوران بارداری، همسرش برای او مراقبت ها را ترجمه و تفسیر می کرده است.

منهم این مثال ها واضح می باشند. نوزاد آن مادر نوجوان، از فواید زیاد شیر مادر، که می توانسته محرومیت اجتماعی او را پوشش دهد، محروم مانده است. زن آسیایی همانگونه که از انتخاب کردن محروم مانده است، به دلیل عدم توانایی در برقراری ارتباط، احتمالاً از بیان بسیاری از مسائل مثل خشونت خانگی یا مسائل فاش شده ی بارداری های قبلی نیز محروم مانده است.

فصل Bharj و Cooper نیز ارتباط بین محرومیت اجتماعی و پیامدهای ضعیف سلامت را به طور رسایی بیانگو می کند. این مطالب ماماها را برای ارائه مراقبت مناسب به زنانی که بیشترین نیاز را به این مراقبت ها دارند، حمایت خواهند کرد.

روشن ساختن چالش هایی که ماماها با آنها روبرو هستند و استرسی که این چالش ها به آنها وارد می سازد، از نقاط قوت این کتاب می باشد. جنبه احساسی کار یک ماما به ندرت تشخیص داده شده است. یافته های Hunter Billie در این رابطه، مبحث جدید و لازمی برای این کتاب است.

این حقیقت که ارتباط بین ماماها و مادران، اغلب فقط در یک شیفت بخش زایمان یا در چند ویزیت قبل از زایمان محدود می باشد، یک منبع ناامیدی برای هم ماماها و هم مادران می باشد. من به فصل Lesley Page با عنوان "مراقبت زن - محور، مراقبت دوستانه ماما" به دلیل راهنمایی بالینی و کاربردی آن، علاقه خاصی دارم. Page به ماماها توصیه می کند "بهترین کاری که می توانید را انجام دهید" و به این نکته اشاره می کند که انجام یک تغییر کوچک مثل جابجایی وسایل در یک اتاق زایمان، می تواند باعث ایجاد تفاوتی بزرگ شود. این همان روحی (spirit) است که ماماها را برای زنان زانو بسیار ارزشمند می سازد. Page با فشارهای تعارضی که از سوی همکاران پزشکی و مامایی، کارفرمایان و زنان بر ماماها وارد می شود، برخورد اعتراضی می کند. در این شرایط، خود مختاری (autonomy) حرفه ای ماماها بسیار دشوار است و توسط مقررات (regulation) اعطا می شود.

نقشی که این مقررات در اتونومی مامایی ایفا می کنند، در فصل Cristin McKenzie با عنوان "مقررات مامایی در انگلستان" بیان شده است. McKenzie مکانیسم مقررات، مثل نظارت (supervision)، کد راهنمای حرفه ای انجمن پرستاری و مامایی (NMC) و قوانین مامایی (Midwives Rules) را برجسته کرده است. استفاده هوشمندانه از این مقررات، می تواند به ماماها قدرت بیشتری بدهد.

ماماها افرادی هستند که بیشترین تأثیر را بر روی من داشته اند، از من مراقبت کرده اند، و همچنین افتخار کار کردن در کنارشان را داشته ام. این ماماها هم هنر و هم علم مامایی را بکار برده اند: به زنان گوش داده اند و به آنان احترام گذاشته اند، کمک کرده اند که همه چیز طبیعی بماند، در صورت لزوم سایر متخصصین را درگیر کرده اند، و مراقبت را طوری هماهنگ کرده اند که زن در مرکز قرار بگیرد (to keep the woman at the center).

این کتاب درسی، به ماماها کمک خواهد کرد که در نقش، مهارت ها و دانش خود، اعتماد به نفس داشته باشند، به طوری که بتوانند بدرستی همراه زنانی باشند که از آنها مراقبت می کنند. از طرف تمام زنانی که در حال و آینده، به دلیل نقش ماما در داستان زندگی شان (their life story) موفق تر هستند، از شما تشکر می کنم. امیدوارم که از خواندن این کتاب لذت ببرید.

Jill Crawford

مقدمه مولف

این پانزدهمین ویرایش از درسنامه مامایی مایلز که هنوز به عنوان منبع درسی مهم مطرح می باشد، به منظور پاسخ به درخواست بسیاری از دانشجویان و ماماها، برای یک کتاب درسی کلیدی (key text) چاپ شده است. مولفین بسیاری از فصول این کتاب، چندین سوال چندگزینه ای را تولید کرده اند که به طور الکترونیک برایی مطالعه انفرادی در دسترس می باشند. به علاوه، تصاویری هم همراه با برجسب و هم بدون آن، به منظور کمک به دانشجویان برای یادگیری و همچنین جهت منبعی برای مدرسین مامایی دانشگاه، در وب سایت موجود می باشد.

به دلیل اهمیت استفاده از بهترین مدرک برای پایه گذاری (underpin) عملکرد مامایی، حیاتی است که اثر رفرنس های مناسب استفاده شود. البته استفاده از رفرنس های با تعداد افراطی، موجب اطمینان از عدم از دست دادن محتوای ضروری می گردد. این بدان معنی است که این منابع اضافی، فقط مثال هایی از ادبیات گسترده موجود می باشند. یافته های تحقیقات و مرورهای سیستماتیک (systematic review) به طور منظم گزارش می شوند و فقط یافته های یک سال گذشته، در این ویرایش وجود دارد.

در کنار این کتاب درسی جامع، Elsevier کتاب "راهنمای ماندگار برای مامایی (Survival Guide to midwifery)" را چاپ کرده است که شامل مطالب ویرایش شده از درسنامه مامایی مایلز می باشد. این کتاب قسمت مربوط به رفرنس ها را ندارد تا حمل آن برای استفاده در کلینیک و تجدید نظر در معاینات، آسانتر باشد. هر دو کتاب منابع باارزش اطلاعات برای دانشجویان و ماماها می باشد که در زمینه های مختلف کار می کنند.

ما بسیار خوشحالیم که نویسندگان بسیاری از فصول، کمک خود را جهت ویرایش های پی در پی این کتاب درسی مهم ادامه داده اند. تعدادی از نویسندگان جدید در ویرایش پانزدهم اضافه شده اند و جهت به رسمیت شناخته شدن کار هیجانی (emotion) ماما، یک فصل جدید اضافه شده است. اکثریت نویسندگان یک کتاب برای ماماها باید خود نیز یک ماما باشند اما چند رشته ای بودن و سهم کاربران، موجب کار کردن و یادگیری باریکدگر به منظور افزایش کیفیت خدمات مادری برای زنان و خانواده هایشان می شود.

زنان انتظار دارند که ماماها مراقبت مامایی (midwifery care) شایسته ای را انجام دهند و محتوای این کتاب با همین هدف طراحی شده است. انتظارات زنان در مورد اینکه مراقبت انفرادی دریافت کنند و اینکه طرز نگرش و مهارت های برقراری ارتباط ماماها، دارای قابلیت ایجاد ارتباطی حرفه ای / دوستانه باشد، نیز به همین اندازه حایز اهمیت است.

فصل های خاصی، اهمیت این ابعاد از مراقبت مامایی را مورد بحث قرار داده است و شامل روایاتی از تجربیات زایمانی والدین می باشد.

محتوا و فرهنگ مرکز خدماتی، هر چه باشد، این کتاب بدنال بیان اهمیت مراقبت زن محور دوستانه ماما (woman centered midwife-friendly) است. هر چند که زایمان و والد شدن برای اکثر افراد، یک فرایند طبیعی محسوب می شود، اما آنها تجاربی هستند که زندگی را تغییر می دهند. وقتی که عارضه ای وجود دارد، کیفیت مراقبت پزشکی و انتخابات آگاهانه اهمیت بیشتری می یابد. وقتی که زنان با موقعیت های مشکل و گیج کننده مواجه می شوند، ماما نقش کلیدی را در کمک به این زنان جهت انتخاب آگاهانه و احساس کنترل، برعهده دارد. این ویرایش از کتاب نیز مانند ویرایش ۱۴، ماهیت یکپارچه بخش ها را حفظ کرده است، تا این برداشت غلط که زنان در طول بارداری به گروه های "پرخطر" و "کم خطر" تقسیم می شوند را کاهش دهد. به نظر می رسد که در بعضی از مواقع، مراقبت از زنان دچار پیچیدگی هایی می شود که نیازمند مراقبتی مضاعف است. این بدان معنا نیست که تمام مراقبت ها را باید ماما انجام بدهد. بلکه ماما نقش کلیدی دارد تا مطمئن شود که زن، مراقبت اضافه و بررسی های لازم را از مناسب ترین مراقبین، در مناسب ترین زمان، دریافت کرده است. در سراسر این روند، مراقبت و حمایت مامایی لازم است. از این رو برای فعالیت مامایی شایسته (competent midwifery practice)، وجود مهارت های ارتباطی و کار گروهی، و توانایی قضاوت و تصمیم گیری در موقعیت های پیچیده از مهمترین ملزومات می باشد.

در انگلستان عملکرد شورای پرستاری و مامایی (Nursing and Midwifery Council) در مورد بدنه مقررات حرفه ای، پیشرفت سریعی داشته است. به منظور توانمندسازی دانشجویان و ماماها جهت درک مسئولیت های قانونی و راهنماهای NMC، تجدید نظر در بخش ضروری بود. ماماها در انگلستان باید به طور منظم، به وب سایت NMC دسترسی داشته باشند، تا مطمئن شوند که جدیدترین قوانین و استانداردهای فعالیت مامایی، را بکار می برند. در برنامه مامایی مایلز، همیشه از تصاویر واضح و قابل فهم استفاده می شود. همچنین به منظور ارتقای مطالب و ترکیب شواهد جدید، نمودارهای جدید و مناسب ترسیم شده است. در ارتباط با آناتومی رحم در بارداری و پستان ها در شیردهی، این امر اهمیت خاصی دارد. بخش مربوط به صفحات رنگی کتاب، چون توسط دانشجویان مورد تقدیر قرار گرفته بود، در این ویرایش نیز حفظ شد.

اهمیت ارائه بهترین شواهد در دسترس به زنان، جهت کمک به اخذ بهترین انتخاب موجود برای آنها، توسط دولت امضا شده است. این موضوع ماماها را دچار سردرگمی می کند که در هر مرحله از دوران بارداری یا زایمان، چه میزان اطلاعات، لازم است در اختیار زنان قرار بگیرد. اطلاعات یا توصیه خیلی کم یا خیلی زیاد می تواند گیج کننده باشد.

از این روابط بین ماما و زنان باید بهترین وضعیت را داشته باشد، بنابراین می توان پیامدهای احتمالی و موارد عدم اطمینان را با صداقت توضیح داد و بهترین تصمیم را گرفت.

این کتاب نمی تواند تمام اطلاعاتی را که ماماها برای کار کردن با زنان جهت تصمیم گیری در روند مراقبت و استفاده از مداخلات نیاز دارند را به طور مناسب فراهم نماید. هر چند که ما امیدواریم این کتاب چارچوبی جامع برای کمک به فرایند تصمیم گیری، و شور ماماها برای یادگیری در تمام عمر باشد.

(توجه: هر جا جنسیت زن استفاده شده است، در صورت مناسبته شامل مرد نیز می شود و برعکس.)

Nottingham 2009

Maggie A. Cooper

www.ketab.ir

مقدمه ۱

به نام خدا

مجموع مامایی رسمی دنیا، به منظور توسعه فعالیت مامایی شایسته (Competent midwifery practice) دستور العمل ها و راهکارهایی را به طور مستمر ارائه می دهند که در تمام آنها به روند فیزیولوژیک و طبیعی حاملگی و زایمان تاکید فراوان شده است. شناخت حاملگی، زایمان و یانگی به عنوان پروسه های طبیعی و تکاملی، حمایت از عدم مداخله در مواردی که عارضه و مشکلی وجود ندارد، و گنجاندن شواهد علمی در کار بالینی، از مشخصه های اصلی مامایی در دنیا محسوب می شود. آموزش این مشخصه ها به دانشجویان مامایی از مهمترین وظایف مسئولین برنامه ریزی آموزش مامایی در هر کشور می باشد. همانطور که خانم ها "دکتر فریزر" و "دکتر کوپر"، نویسندگان این کتاب، در مقدمه کتاب نوشته اند، استفاده از رفرنس های مناسب برای پایه گذاری عملکرد مامایی حیاتی است، و اکثر نویسندگان کتابی که مخصوص ماماها نوشته می شود، خود نیز باید یک ماما باشند. دکتر فریزر خود هم ماما و هم مدرس مامایی و رئیس بخش آموزش مامایی دانشگاه ناتینگهام انگلستان می باشد و دکتر کوپر نیز مامایی است که مدیر یکی از بخش های آموزش مامایی همان دانشگاه است. این نویسندگان که از ماماها بی گسسته دنیا محسوب می شوند، همچنین در مقدمه درسنامه مامایی مایلز آورده اند که صفحات زیاد این کتاب، به جامع بودن مراقبت مامایی (midwifery care) شهادت می دهد.

"درسنامه مامایی مایلز" به زبان انگلیسی، یک کتاب حجیم ۱۱۲۲ صفحه ای است. ما ترجیح دادیم ترجمه آن در سه جلد طراحی شود. جلد اول شامل ۱۹ فصل اول کتاب، جلد دوم شامل فصول ۲۰ تا ۳۸ و جلد سوم شامل فصل های ۳۹ تا ۵۶ می باشد.

اگر فصول این کتاب را به چهار قسمت شامل: ۱. مباحث کلی (از قبیل فصول مربوط به کلیات حرفه مامایی، زمینه های فعالیت مامایی، آناتومی، فیزیولوژی، روش های پیشگیری از بارداری و سایر موارد مشابه)، ۲. مباحث مرتبط با روش های تشخیصی در بارداری و لیبر، ۳. مباحث مربوط به حاملگی و لیبر طبیعی و ۴. مباحث مربوط به حاملگی و لیبر غیر طبیعی، تقسیم کنیم، به ترتیب هر قسمت شامل ۱۳، ۲، ۱۲ و ۲۰ فصل از کتاب می باشد. یعنی از ۵۹ فصل کتاب، ۱۲ فصل در مورد مباحث طبیعی و ۲۰ فصل در مورد مباحث غیرطبیعی در بارداری و زایمان می باشد. این نسبت در کتب Obstetrics که برای متخصصین زنان برنامه ریزی و طراحی شده است، متفاوت است. به عنوان مثال در کتاب بارداری و زایمان ویلیامز، ۷ فصل مربوط به مباحث حاملگی و لیبر طبیعی و ۳۵ فصل مربوط به حاملگی و لیبر غیر طبیعی وجود دارد. به طور خلاصه، نسبت تعداد فصول مرتبط با حاملگی و لیبر طبیعی به غیر طبیعی در کتاب مامایی مایلز ۱۲ به ۲۰، و در کتاب بارداری و زایمان ویلیامز ۷ به ۳۵ است! امیدوارم تفاوت را حس کرده باشید.

روی جلد اصلی "درسنامه مامایی مایلز" نوشته شده است: "The word's favourite midwifery" textbook یعنی "کتاب درسی برگزیده یا محبوب مامایی در دنیا" ما هم این جمله را روی جلد کتاب به زبان فارسی نوشته ایم. با کمی جستجوی اینترنتی براحتی این واقعیت برای شما هم روشن خواهد شد که این کتاب جزو پرطرفدارترین رفرنس‌های دانشجویان مامایی و ماماهاى دنیا است. اما وضعیت منابع درسی مامایی در کشور ما چگونه است؟ برای پاسخ به این سوال، اجازه می‌خواهم تا تاریخچه‌ای کوتاه از آموزش مامایی کشور را بیان کنم.

قدمت آموزش رسمی مامایی در ایران نسبت به سایر کشورهای دنیا جایگاه ویژه‌ای دارد. به طوری که در سال ۱۲۹۸ آموزش غیر رسمی مامایی در ایران وجود داشت و از سال ۱۳۰۸ آموزش رسمی مامایی در تهران شروع شد، در حالی که هنوز در بعضی از کشورهای پیشرفته دنیا آموزش مامایی وجود نداشت. در کتب تاریخی ایران آمده است که طب، دوا سازی و قابلیت‌های جزو قدیمی‌ترین آموزش‌های رسمی کشور بوده است.

در اولین کنکور پس از انقلاب فرهنگی (سال ۱۳۶۱)، به دلیل نیاز عاجل کشور به نیروی ماهر مامایی، دانشجوی مامایی به تعداد بیشتر از قبل پذیرش شد. اما برای آموزش این افراد، مامای تحصیل کرده به تعداد کافی موجود نبود، لذا متخصصین زنان تدریس دروس بارداری و زایمان، و بیماری‌های زنان دانشجویان مامایی را به عهده گرفتند و کتب مرجع متخصصین زنان شامل بارداری و زایمان و پلیمانی، بیماری‌های زنان نواک و کیسره و غیره، رفرنس‌های اصلی در آموزش و آزمون‌های تحصیلات تکمیلی مامایی کشور شدند که متأسفانه هنوز هم کمابیش ادامه دارد. این پدیده موجب شد که تفکر غیرفیزیولوژیک نسبت به روند حاملگی و زایمان، در این دانشجویان شکل بگیرد. این دانشجویان با همان روند، ادامه تحصیل دادند. اغلب مربیان مامایی، از دانش‌آموختگان این دوره بودند، و این روند ادامه یافت. اما خوشبختانه با گذشت زمان و آشنایی بیشتر مدرسین مامایی با کتب مرجع مامایی، اهمیت این منابع برای آنان بیشتر مشخص شد و تمایل استفاده از رفرنس‌های مامایی برای تدریس به دانشجویان مامایی، رو به افزایش است.

البته مطالعه کتب مرجع متخصصین زنان و مامایی (Obstetrics and Gynecology Textbooks) اشاره شده در بالا، قطعاً برای دانشجویان مامایی و ماماها مفید خواهند بود اما نمی‌تواند جایگزین رفرنس‌های مامایی (Midwifery Textbooks) شوند. زیرا در کتب مامایی، مباحثی وجود دارد که در کتب متخصصین زنان کمتر به آنها اشاره شده است، از قبیل چگونگی آموزش و مشاوره به زنان در زمینه‌های مختلف مراقبت‌های جسمی و روانی، و نیازهای اجتماعی و عاطفی زنان. این جنبه از مراقبت زنان، در کلیه فصول کتب مرجع مختص حرفه مامایی (Midwifery) بکرات موجود می‌باشد. همچنین بعضی از مباحث فقط اختصاص به کتب حرفه مامایی دارند، یکی از مهمترین آنها، مقررات مامایی است. در فصل هفتم کتاب مایلز، با عنوان "مقررات مامایی در انگلستان" به این موضوع پرداخته شده است. در این فصل اهمیت کدهای حرفه‌ای و قوانین مامایی به وضوح بیان شده است. حرکت "کراوفورد" مامای برجسته انگلیسی در پیشگفتار کتاب مایلز نوشته است که استفاده هوشمندانه ماماها از این مقررات، می‌تواند به آنها قدرت بیشتری بدهد.

از طرف دیگر دانستن تمام مباحث کتب متخصصین زنان (از جمله مایلز و نوآک)، برای دانشجویان مامایی و ماماها لازم نیست. لذا یکی از امتیازات عمده کتب مامایی (Midwifery) در مقایسه با کتب تخصصی مامایی (Obstetrics) این است که به وضوح به دانشجوی مامایی می‌گوید که به عنوان یک مامای حرفه‌ای چه وظایفی به عهده دارد و محدودیتهای حرفه‌ای او چیست و او را از سردرگمی نجات می‌دهد. در واقع مطالب کتب مرجع مخصوص حرفه مامایی، نه تنها کلیه اطلاعاتی را که یک ماما باید بداند در اختیار او قرار می‌دهد بلکه او را با وظایف حرفه‌ای آشنا می‌سازد.

همانطوریکه نویسندگان کتاب مایلز هم نوشته‌اند، تعداد زیاد صفحات این کتاب به جامع بودن مراقبت‌های مامایی شهادت می‌دهد. به علاوه کتب درسی مامایی، با پیش فرض دانسته‌های قبلی مامایی طراحی و نوشته شده است. این در حالی است که نویسندگان کتب متخصصین زنان، فرض اولیه شان این است که خوانندگان این کتاب دوره پزشکی عمومی را طی کرده‌اند. نکات فوق در برنامه ریزی‌های آموزشی در کلیه رشته‌ها از جمله مامایی، اهمیت بسزایی دارند و در کسب مهارت‌های بالینی این دانشجویان بسیار با اهمیت هستند.

جا دارد از همکاران عزیزم خانم زینت توکل دانشجوی دکترای تخصصی بهداشت باروری و عضو استادهای درخشان دانشگاه علوم پزشکی تهران، خانم طاهره رحیمی نیا دانشجوی دکترای تخصصی بیولوژی تولید مثل دانشگاه علوم پزشکی یزد، خانم زهرا مومنی موحد دانش آموخته کارشناسی ارشد مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران و خانم مروارید قصاب شیرازی دانشجوی دکترای تخصصی بهداشت باروری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی دانشگاه علوم پزشکی گیلان، کمال تشکر و امتنان را جهت همکاری در ترجمه این کتاب داشته باشم. همچنین از خانم مهشید طاهری، کارشناس ارشد مامایی و پژوهشگر مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران که ویرایش کتاب را انجام دادند، بسیار متون و سپاسگزارم. این عزیزان که همگی در دوره کارشناسی ارشد از دانشجویان نخبه و توانمند دانشگاه علوم پزشکی تهران بودند، با توجه به پتانسیل علمی که در آنها وجود دارد، مطمئن هستم که با شتاب فراوان پله‌های پیشرفت حرفه‌ای را طی خواهند کرد.

قطعا این ترجمه اشکالاتی دارد. از کلیه خوانندگان عزیز و گرامی خواهش می‌کنم که ایرادات ترجمه کتاب را به ما انتقال دهند. تقاضای مهمی که از دوستان خواننده دارم این است که این اشکالات را به حساب اصل کتاب نگذارند. بنده از ترجمه بعضی عبارات نگران بودم که کلمات فارسی بکار گرفته شده دقیقا منظور نویسنده اصلی را منتقل نکند. اما این امر گاهی اجتناب ناپذیر بود چرا که کلمات در هر زبان مفاهیم خاص خود را دارند. ولی در ترجمه این کتاب تلاش زیادی شده است که انتقال صحیح مفاهیم انجام شود.

در خاتمه ترجمه شمارا به جمله جالب یکی از نویسندگان "درنامه مامایی مایلز"، که در پیشگفتار کتاب هم آمده است جلب می‌نمایم

که انجام یک تغییر کوچک مثل جابجایی وسایل در یک اتاق زایمان، می تواند باعث تفاوتی بزرگ شود. این همان روحی (Spirit) است که ماماها را برای زنان زانو بسیار ارزشمند می سازد. با امید اینکه ماماها با آموزش و بکارگیری مهارت های حرفه ای مامایی، سکان هدایت زایمان ها را در دست بگیرند. ماماها می توانند در ارائه مراقبت از زنان در عرصه های مختلف، فرشتگان نجاتی خواهند بود که در داستان زندگی زنان نقش بسزایی دارند و می توانند تغییرات مثبت زیادی در روند زندگی زنان و خانواده آنان ایجاد نمایند.

سیده فاطمه واثق رحیم پرور

www.ketab.ir

مقدمه ۲

به نام خدا

رشته مامایی در ایران در سال ۱۳۰۸ یعنی تقریباً نود سال پیش با هدف تربیت افرادی با مهارت و علم کافی جهت هدایت زایمان و اژدنا و ارائه مراقبت‌های قبل و بعد از بارداری و زایمان به مادران تأسیس گردید. از آن سال تاکنون هزاران دانش آموخته مامایی در مقاطع تحصیلی مختلفی از دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور فارغ التحصیل شده‌اند.

ماماها به دانش آموخته کشور، پس از ورود به عرصه کار با معظلی تحت عنوان "عدم هماهنگی آموخته‌ها با شرایط کار در بالین" مواجه می‌شوند. عمده دلیل این عدم هماهنگی، عدم تطابق منابع آموزشی تدریس شده در طول تحصیل با شرح وظایف اصلی مامایی می‌باشد. چرا که علی‌رغم وجود کتاب‌های مامایی مرجع غنی همچون مامایی مایلز، وارنی و در سطح جهان، متأسفانه دانشجویان مامایی کشور کتب درسی متخصصین زنان و زایمان مانند کتاب مامایی ویلیامز را مطالعه نمی‌نمایند. از آنجایی که بعضی از مباحث مطرح شده در این کتاب (مامایی ویلیامز) در شرح وظایف کارشناسان مامایی نیامده است و از طرفی بسیاری از توانمندی‌هایی که یک ماما باید کسب کند، در این کتاب پوشش داده نشده است؛ مسلماً این کتاب برای تربیت یک مامای ماهر و زبده مناسب و کافی نیست.

وظایف مامایی گسترده و بعد بهداشتی و مراقبتی آن برجسته می‌باشد. این بدان معناست که یک ماما مهارت‌های بسیاری را برای برقراری ارتباط موثر با مادر (نه مریض) کسب نماید تا بتواند خدمات را به طور موثرتری ارائه کند. از طرفی او باید بتواند خدمات مامایی که شامل مشاوره در زمینه‌های مختلف (دوره بلوغ، باروری و یانسی)، مراقبت‌های بهداشتی دوره‌های مختلف پیش از بارداری، بارداری، زایمان و پس از زایمان است را به نحو مناسب ارائه دهد و این مستلزم آموزش متناسب با درمانگری کاری می‌باشد. کتاب‌هایی که به عنوان منبع اصلی متخصصین زنان و زایمان در نظر گرفته می‌شوند بیشتر جنبه درمانگری مامایی را مدنظر قرار می‌دهند و در واقع یکسری توجهات که فرد ارائه دهنده خدمات بهداشتی و مراقبتی باید بعد مراقبتی باید داشته باشد ناگفته باقی می‌ماند. از این رو دانش آموخته مامایی پس از اتمام تحصیل بیشتر تمایل دارد که بعد درمانگری را بر بعد مراقبتی ارجحیت دهد و این می‌تواند به سلامت جامعه آسیب برساند. چرا که بشر امروز می‌داند که بهداشت برتر از درمان است و جامعه‌ای به توسعه دست می‌یابد که سلامت و بهداشت را اصل کار خود قرار دهد.

از این حیث، سرکار خانم سیده وفاق رحیم پرور عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران که یکی از اساتید گرامر و با انگیزه و علاقمند در این زمینه می‌باشند، پس از تحقیقات گسترده در مورد منابع آموزشی مامایی در کشورهای مختلف به این نتیجه رسیدند که کتاب‌های ارزشمندی همچون مامایی مایلز می‌تواند جایگزین مناسبی برای کتاب مامایی ویلیامز برای دانشجویان مامایی باشد. محتویات این کتاب به گونه‌ای است که یک دانش آموخته مامایی پس از مطالعه این کتاب در راستای وظایف حرفه‌ای خود، نه تنها چیزی کمتر از گذشته نمی‌داند بلکه شرح وظایف خود

را به طور کامل تری درک می نماید. چرا که این کتاب بر اساس شرح وظایف ماماها در سطح جهان نوشته شده است. بنابراین انتظار می رود با استفاده از این کتاب به عنوان منبع اصلی آموزشی، محظّل عدم تطابق آموخته ها و کار در بالین تا حدی برطرف شده و در نهایت نیز به سلامت و توسعه جامعه بیش از پیش کمک شود. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، این کتاب را به عنوان یکی از منابع اصلی در آموزش مامایی کشور تائید کرده است. همچنین این کتاب جزو منابع اصلی جهت طراحی سوال کنکور کارشناسی ارشد مامایی و کارشناسی ارشد مشاوره در مامایی می باشد. امید است که اعضای هیئت علمی و آموزشی دانشگاه های کشور و دانشجویان و دانش آموخته های مامایی در کلیه مقاطع تحصیلی ارزش این کتاب را درک نموده و آن را آنگونه که شایسته است مطالعه نمایند.

"موفق و پیروز باشید"

زینب توکل، مهشید طاهری، طاهره رحیمی نیا، زهره مومنی موحد

www.ketab.ir

فهرست مطالب

بخش اول

مامایی ۱

- فصل ۱- ماما ۳
- فصل ۲- مفهوم عاطفی مامایی ۱۵
- فصل ۳- جنبه‌ی اجتماعی تولد و مادر بودن ۲۹
- فصل ۴- مراقبت زن مجور، مراقبت دوستانه ماما: اصول، الگوها و فرهنگ مراقبت ۵۳
- فصل ۵- اخلاق در مامایی ۷۹
- فصل ۶- عملکرد مبتنی بر شواهد ۹۷
- فصل ۷- مقررات مامایی در انگلستان ۱۱۷

بخش دوم

آناتومی و تولید مثل انسان ۱۴۷

- فصل ۸- لگن و ارگان‌های تولید مثل در زنان ۱۴۹
- فصل ۹- مجاری ادراری زنان ۱۸۵
- فصل ۱۰- چرخه هورمونی: باروری و تکامل اولیه ۱۹۹
- فصل ۱۱- جفت ۲۱۱
- فصل ۱۳- جنین ۲۲۳

بخش سوم

بارداری ۲۴۳

- فصل ۱۳- آمادگی برای بارداری ۲۴۵
- فصل ۱۴- تغییر و سازگاری در بارداری ۲۶۷
- فصل ۱۵- آموزش قبل از زایمان: اصول و عملکرد ۲۱۵
- فصل ۱۶- ورزش‌های مخصوص دوران بارداری و پس از زایمان ۳۳۹
- فصل ۱۷- مراقبت دوران بارداری ۳۷۳

فهرست مطالب

فصل ۱۸ - ارزیابی های ویژه قبل از زایمان ۴۱۳

فصل ۱۹ - اختلالات اوایل بارداری ۴۴۷

ایندکس ۴۷۹

www.ketab.ir